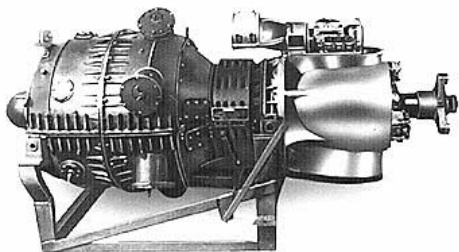
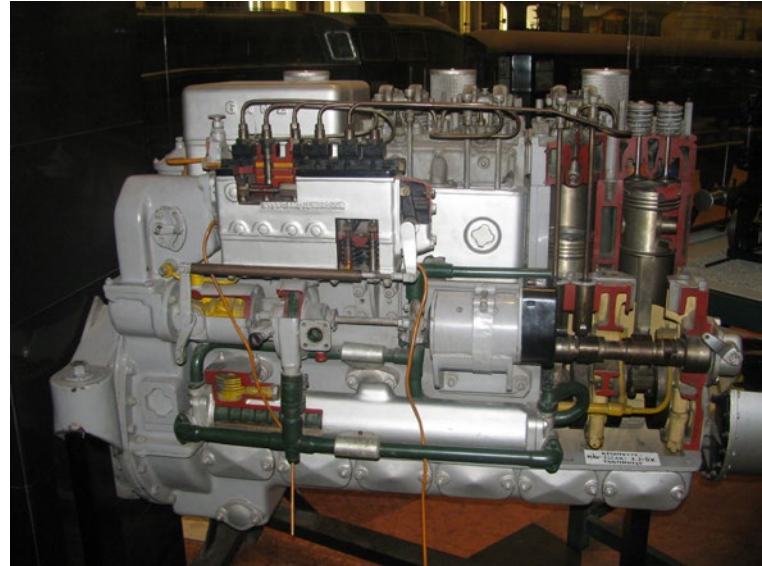

JENDRASSIK GYÖRGY (1898-1954)

1938. október 2-án indult el a világ első működőképes légcsavaros gázturbinás hajtóműve, a Jendrassik Cs-1, melyet feltalálójáról Jendrassik Györgyről neveztek el.

A gépészmérnök, feltaláló, akit dízel meghajtású motorjai és gázturbina-találmányai tettek híressé 1898. május 13-án született Budapesten. Középiskolai tanulmányait a Horánszky utcai reálgimnáziumban végezte, ahol gimnazistaként a később világhírű fizikussá vált Szilárd Leót megelőzve nyerte meg a Matematikai és Fizikai Társulat fizikaversenyét 1916-ban. A Jendrassik család minden tagja értelmiségi pályán tevékenykedett, György édesapja, Jendrassik Kornél nyomán a gépészmérnöki hivatást választotta és 1916 őszén tanulmányait a budapesti Magyar Királyi József Műegyetemen folytatta. 1919/20-as tanévre ösztöndíjat nyert a neves berlin-charlottenburgi Technische Hochschuléra, ahol figyelme a gőzgépek felé fordult. 1922-ben fejezte be gépészmérnöki tanulmányait és még abban az évben a híres Ganz-gyár tanulmányi osztályának kötelékébe lépett. Első munkája a holland helyi érdekű villamos vasúti kocsik szilárdsági számítása és a terhelési próbák előkészítése volt. Jendrassik itt dolgozta ki az egyszerű kivitelű, kis- és közepes teljesítményű, gyorsjáratú, sűrítő nélküli dízelmotorok terveit, amelyeket Ganz-Jendrassik-motor néven kezdtek gyártani. Ezekkel a motorokkal indult meg a hazai vasutak és a Duna-tengerhajózás dízelesítése, de külföldön is elterjedt a használata. 1927-ben a Ganz-gyár róla elnevezett motorszerkesztési osztályának vezetője, 1942-ben a gyár vezérigazgatója lett.

1929. március 12-én jelentette be első gázturbina-szabadalmát, aminek előzetes kísérleteire 1937-ben került sor. 1938. október 2-án dízel-motorjai után a másik nagy horderejű találmánya, a világ első kis, csaknem 100 lóerős gázturbinája is működésbe lépett, melyet három másik gázturbina-találmánya követett. A légcsavaros gázturbina egy belső égésű hőerőgép, a tüzelőanyag termokémiai energiáját alakítja át jó hatásfokkal hő-, majd mechanikai energiává.

Harmadik nagy jelentőségű találmánya a nyomáscserélő, aminek gondolatával már 1944. október 3-i magyar szabadalmi bejelentésében foglalkozott. Az engedélyezésig és a megvalósításig a II. világháború miatt már nem jutott el. A találmány végleges szabadalmát már a londoni emigrációja idején jelentette be 1953. szeptember 14-én. A nyomáscserélő ugyancsak áramlástechnikai hőerőgép, akár a gázturbina. Zárt házban, egyenletes fordulatszámmal forgó rotorból áll, aminek kerületén cellák helyezkedtek el.

A rövid idejű argentin és későbbi londoni emigráció nehézségei felőrölték Jendrassik György fizikai erejét, és 1954. február 7-én Londonban váratlanul meghalt.

Forrás:

<http://tudosnapar.kfki.hu/historia/egyen.php?nanev=jendrassik>

<http://www.tudosportal.hu/egy.php?id=6638>

<http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC06879/07039.htm>

<http://www.szttnh.gov.hu/hu/magyar-feltalalok-es-talalmanyaik/jendrassik-gyorgy>

Összeállította: Fógel László

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN